

1/2017. DOSz elvi állásfoglalás

A Doktoranduszok Országos Szövetsége (a továbbiakban: DOSz) nevében, az *államilag finanszírozott doktoranduszok munkavállalásának tilalma* tárgyában az alábbi

elvi állásfoglalást

bocsájtom ki:

Jogellenes a felsőoktatási intézmény azon szabályozása, amely megtiltja a doktoranduszok (további) munkavállalását, mivel az a szükségesnél nagyobb mértékű korlátozása a doktorandusz munkavállaláshoz fűződő jogának.

Indokolás

A felsőoktatási intézményekben a mai napig uralkodó (téves) felfogás a doktori képzésről és a doktori fokozatszerzésről szóló 51/2001. (IV. 3.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 4. § (3) bekezdésében található tiltó rendelkezésre vezethető vissza. Ennek alapján „[t]eljes munkaidőben végzett munkaviszonyból származó jövedelemmel rendelkező doktorandusz állami ösztöndíjban nem részesülhet.” Ezzel párhuzamosan a Rendelet 2. § 3. pontja rögzíti, hogy az „állami doktori ösztöndíj: a szervezett doktori képzésben, nappali tagozaton részt vevő magyar állampolgárságú doktorandusz hallgatók [...] részére nyújtható pénzügyi támogatás”.

Ezen a ponton szükséges egy kritikai megjegyzést fűzni a képzőhelyek gyakorlatához: bár a doktori iskoláknak a citált rendelkezés célját sajátos módon, de sikerült magukévá tenniük, azonban a valódi normatartalmat félreértelmezték. Ez a szabály ugyanis nem azt tiltotta, hogy a doktorandusz a doktori tanulmányai mellett munkát vállaljon, hanem azt, hogy aki teljes munkaidőben végzett munkából jövedelmet realizál, az egyúttal állami ösztöndíjat is kapjon. Azaz egy sajátos összeférhetlenségi alakzatot tartalmazott a Rendelet, amelynek feloldása a doktoranduszon állt: vagy az állami támogatott doktorandusz státusz, vagy pedig a teljes munkaidőben végzett munkaviszony preferálásával.

A hivatkozott jogszabályi tilalom helyes értelmezése, illetve alkalmazása kérdésének gordiuszi csomóját a jogalkotó metszette el a Rendelet 2007. március 22-ei hatályon kívül helyezésével. Ezzel párhuzamosan pedig ki kell emelni, hogy a hatályos a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény (Nftv.) – a korábbi felsőoktatásról szóló 2005. évi CXXXIX. törvényhez (Ftv.) hasonlóan – nem tartalmaz olyan szabályt, amely kizárná az állami ösztöndíjban részesülő doktorandusz munkavállalásának lehetőségét. Sajnálatos azonban, hogy az intézmények a hatályos szabályozást teljességgel figyelmen kívül hagyva, továbbra is tiltani próbálják doktoranduszaik munkavállalását.

Mindemellett rögzítendő, hogy az állami doktori ösztöndíjat az állam juttatja, így ő is határozhatja meg azokat a feltételeket, amelyek mellett azt igénybe lehet venni. A fentiek alapján azonban kijelenthető, hogy jelenleg az állam nem köti az ösztöndíj folyósítását munkaviszony „nemlétéhez” vagy annak mértékéhez (ellentétben a korábbi jogszabályokkal) – márpedig a vonatkozó tilalom érvényes alkalmazásához konkrét jogszabályi rendelkezésre lenne szükség. Az intézmény tehát saját hatáskörben nem dönthet az ösztöndíj folyósításának ilyen okból történő megszüntetéséről, mivel a foglalkoztatásra irányuló jogviszony ténye a hallgatói jogviszony célját, a hallgatói kötelezettségek teljesítését, a felsőoktatási intézmény működését közvetlenül nem érinti.

2

II.

A felsőoktatási intézmény szabályozása a törvény adta kereteken túlterjeszkedik akkor, ha a doktorandusz tanulmányaihoz fűződő jogait, kötelezettségeit, helyzetét az alapján határozza meg, hogy van-e munkavégzésre irányuló jogviszonya, avagy nincs – illetve ha van, akkor az milyen tartalmú. Ez ugyanis a szükségesnél nagyobb mértékű korlátozása a doktorandusz munkavállaláshoz fűződő jogának, így az jogellenesnek minősül.

Kelt: Budapest, 2017. február 1.

dr. Cseporán Zsolt s.k.
elnökségi tag
Doktoranduszok Országos Szövetsége